

Przebieg wynosi:

we Lwowie: —
miesięcznie 2 korony; — za dwu-
razową dostawę do domu dopłaca się
60 halerzy;

na prowincji:

	z jednorazową przesyłką	z dwurazową przesyłką
rocznie	30 K — h	36 K — h
kwartalnie	7 „ 50 „	9 „ — „
miesięcznie	2 „ 50 „	3 „ — „

W Niemczech miesięcznie 3 M. 50 fen.
W innych krajach miesięcznie 4 Fr.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Adres | „Dziennik Polski“ — Lwów,
| plac Marjański 1. 7.
| Telefonu Nr. 171.

Wydanie poranne.

Dziennik Polski

wychodzi 2 razy dziennie.

Głoszenia:

Za jeden wiersz petitowy albo jego
miejsce 20 halerzy.
Za jeden wiersz petitowy w rubryce
Nadesłane 40 halerzy.
Drobne ogłoszenia po 3 halerze za
słowo. Najmniejsze ogłoszenie
30 halerzy.
Doniesienia o ślubach, zaręczynach
i inne prywatne komunikaty po
Kronice za jeden wiersz petitowy
60 halerzy.

Numer pojedynczy:

	we Lwowie	na prowincji
poranny	3 halerze	5 halerzy
wieczorny	8 halerzy	10 halerzy

Z Koła polskiego.

Kolo polskie odbyło w sobotę dwa posiedzenia, rano i popołudniu.

W obronie obywateli austriackich.

Na przedpołudniowym posiedzeniu po załatwieniu sprawy dodatku do podatku od piwa, p. Starzyński — jak już donieśliśmy w sobotę w numerze popołudniowym — poruszył sprawę obywatela austriackiego Józefa Panka, którego władze rosyjskie trzymają bez wszelkiego powodu od 9 miesięcy w śledztwie, w cytadeli rosyjskiej.

P. Merunowicz popiera wywody p. Starzyńskiego, a nadto porusza sprawę Pruszkowskiego, obywatela austriackiego, aresztowanego w Rosji i domaga się interwencji także i w tej sprawie.

P. ks. Żyguliński omawia sprawę aresztowania Pruszkowskiego i domaga się także interwencji Koła.

Kolo uchwala, aby p. Starzyński udał się natychmiast do ministra spraw zagranicznych hr. Goluchowskiego i przedstawił mu całą sprawę, a następnie, aby prezes p. Jaworski poparł u hr. Goluchowskiego imieniem Koła interwencję p. Starzyńskiego.

Budżet ministerstwa oświaty.

Z kolei Kolo przystąpiło do dalszej dyskusji nad budżetem ministerstwa oświaty.

Szkoły przemysłowe.

P. Rotter otrzymał zezwolenie na przemawianie w izbie w sprawie szkół przemysłowych w Galicji. Wskaże na niedostateczne wyposażenie Galicji pod względem tych szkół w porównaniu z innymi krajami koronnymi, podniesie ofiary, jakie kraj łoży na szkoły przemysłowe, przedstawi postulaty Galicji i zażąda lepszego wyposażenia tych szkół.

Seminarja nauczycielskie i szkoły ludowe.

P. Wojtyga przedstawił szkic swego przemówienia w sprawie szkół ludowych. Mowca będzie się domagał pomnożenia seminarjów nauczycielskich, powiększenia liczby nauczycieli szkół ludowych i wykaże cyfrowo upośledzenie Galicji w porównaniu do innych krajów.

P. ks. Żyguliński żąda uregulowania prawnego stanowiska nauczycieli ludowych, oświadcza się jednak przeciw ich upaństwowieniu.

P. dr. Kozłowski oświadcza się również przeciw upaństwowieniu posad nauczycieli ludowych. Należy się domagać przyznania krajom na cele szkolnictwa funduszy ze strony państwa.

P. Wojc. Dzieduszycki oświadcza, że należy podnieść potrzebę otrzymania zasilku państwowego dla zasilenia funduszy krajowych na cele szkolnictwa. Także należy się domagać przedłożenia w Sejmie ustawy w sprawie postępowania dyscyplinarnego nauczycieli.

P. Potoczek jest za tem, aby dziewcząt po ukończeniu 12 roku życia nie zmuszano do nauki uzupełniającej.

P. Dawid Abrahamowicz sędzi, że należy się ograniczyć tylko do podniesienia tych spraw, które należą do kompetencji rady państwa. Należy żądać zasilku dla krajowego funduszu szkolnego.

P. Bomba oświadcza się przeciw ograniczaniu nauki dziewcząt.

P. Petelenz sędzi, że należy podnieść sprawę seminarjów i szkół ćwiczeń, które należą do kompetencji rady państwa.

Mowca przemawia dalej za uregulowaniem stosunków prawnych nauczycieli, za podwyższeniem ich plac i za udzieleniem im odpowiedniego do ich ważnej misji stanowiska społecznego. Mowca oświadcza się stanowczo przeciw upaństwowieniu posad nauczycieli ludowych.

P. Wojtyga odpowiada jeszcze na uwagi niektórych mowców, dalej odczytuje szkic swej mowy, którą chce wygłosić w izbie. Kolo aprobuje ten szkic i wyznacza p. Wojtygę jako mowcę w izbie przy tytule: „Szkoły ludowe“.

P. Jaworski oświadcza, iż Kolo przed świętami powinno załatwić jeszcze budżet ministerstwa skarbu i dlatego zarządza na popołudnie dalszy ciąg posiedzenia, a następne na poniedziałek przed południem. Dalej wzywa wszystkich członków Koła, aby pilnie uczęszczali na posiedzenia izby i byli obecni posiedzeniach ze względu na ważność głosowania.

Budżet ministerstwa skarbu.

Na posiedzeniu popołudniowym w sobotę prowadziło Kolo dyskusję nad etatem ministerstwa skarbu.

Sprawa podatkowa w Galicji.

P. Dawid Abrahamowicz wykazuje wadliwość ustaw podatkowych, które nie bywają interpretowane po myśli ustawodawców i dlatego wywołują uzasadnione skargi. Jako mowca Koła demagać się będzie reformy podatku domowo-czynszowego. Przedstawia niedokładność w zastosowywaniu ustawy podatkowej w wypadkach przez ustawodawcę wyraźnie nieprzewidzianych, n. p. przy wymierzaniu podatku od dochodów, uzyskanych ze sprzedaży lasów. Krytykuje dalej oznaczanie należytości od kontraktów i zapisów.

P. Niementowski omawia obszernie konieczność reformy ustaw podatkowych i żąda upoważnienia do uczynienia wniosku o wybór specjalnej komisji, której zadaniem byłoby wskazanie drog do reformy podatkowej. Omawia obszernie austriacki system podatkowy i ostro go krytykuje. Skutkiem tego systemu fiskalnego jest niesłychane przeciążenie ludności podatkami, a już najbardziej pokrzywdzoną jest pod tym względem Galicja. Podnosi, iż zlemu nie zapobiegnie zmniejszenie jednego lub drugiego podatku, lecz zmienić trzeba cały system podatkowy. Pragnie przemawiać za podwyższeniem podatków konsumcyjnych i za zmianą podatku osobisto-dochodowego.

P. Jabłoński oświadcza się za polepszeniem bytu egzekutorów podatkowych i za zwiększeniem liczby geometrów ewidencyjnych i przydzielenie ich do sądów.

P. Wodziecki podnosi krzywdę, jaka dzieje się Krakowowi z powodu podatku domowo-czynszowego. To samo podnosi p. Petelenz.

P. Żyguliński żąda zwracania beczniejszej uwagi na miasta prowincjonalne, które są uciskane podatkami domowo-czynszowymi. Domaga się urgowania o szybkie załatwienie rekursów podatkowych. Sądzi, że lepiejby było wskazać nowe źródła dochodów, aniżeli czekać, zanim je przedstawi minister skarbu. Mowca sędzi, że podatek od tytoniu i zapalek byłby tu odpowiedni.

P. Pastor żali się na niewłaściwość popelniane przy wymiarze podatków i oświadcza się za oznaczeniem *minimum* egzystencji dla najuboższych włościan. Przytacza na podstawie faktów krzywdy, wyrządzane włościanom przy wymierzaniu podatku, szczególnie domowo-klasowego. Piętnuje nieodpowiedni sposób postępowania urzędników podatkowych wobec ludności włościańskiej. Co do podatku od tytoniu

i zapalek zgadza się z ks. Żygulińskim. Jest za opodatkowaniem przedmiotów zbytkowych.

Na tem dyskusję zamknięto, poczem przemawiali jeszcze pp. Chamiec i hr. W. Dzieduszycki.

P. Chamiec domaga się szybszego, niż dotąd, badania szkód, wynikłych z klęsk elementarnych i odpisywania podatków. Podnosi, iż podatek domowo-czynszowy i sposób jego poboru jest zupełnie niewłaściwy i przygniata nasze miasta.

P. W. Dzieduszycki polemizuje z wywodami p. Niementowskiego co do wyboru komisji, mającej się zająć reformą ustawy podatkowej. Jest przeciw oznaczaniu *minimum* egzystencji, jak tego żądał ks. Pastor, gdyż mowa tu może być tylko o progresji. Kwestje te są niesłychanie trudne i mogą nas narazić na nieobliczalne straty. Nie należy przeto ich poruszać. Co do podatku domowo-klasowego mowca sędzi, że z ulg przyznanych w tym kierunku, Galicja najmniej będzie miała pożytku.

Na tem obrady zakończono. Dalszy ciąg dyskusji nad etatem ministerstwa skarbu na posiedzeniu dzisiejszem.

Pułkownik rosyjski - szpiegiem niemieckim.

W sprawie aresztowania w Warszawie pułkownika armji rosyjskiej Grimma za szpiegostwo na rzecz Niemiec, donosi korespondent warszawski *Czasu* następujące bliższe szczegóły: „Przedewszystkiem wiadomość o rozstrzelaniu Grimma nie potwierdza się. — Grimm żyje, a jeden z wojskowych rosyjskich rzekł do mnie: „Oho! zanim go powieszają (bo za szpiegostwo wieszają, a nie rozstrzelają) pobawią się oni z nim naprzód jak kotek z myszką. Musi on wyśpiewać wszystko, co wie.“ Jakoż Grimm od pierwszej chwili zaareztowania poczał „śpiewać“ z zupełną bezceremonjalnością. Skutkiem zeznań jego zaareztowano parę osób, między innymi panią Bryzenmeister, wdowę po pułkowniku, nauczycielkę rysunków.

Grimm był adjutantem gen. Puzyrewskiego, który w tej chwili bawi na Riwierze. Z urzędu swego miał styczność z archiwami sztabu nie wielką. Mianowicie: dokumenty sztabu, znajdujące się w osobnym skrzydle b. pałacu Zamoyskich, zamykane są szczerlnie, a klucz od budynku powierzony jest codziennie innemu generałowi okręgu wojennego warszawskiego; taki generał nazywa się „dyżurnym po sztabie“. Ponieważ generałów jest w Warszawie mała liczba, przeto dyżurnymi bywają i pułkownicy, na co przepisy pozwalają. Grimm miał od czasu do czasu klucz do dokumentów, które kopiował na prędce i nie systematycznie, o ile się dało.

Na ślad zdrady wpadł sam minister wojny, gen. Kuropatkin, spostrzegłszy, że Niemcy postawili niedawno dwa pułki wojska w pewnej miejscowości nadgranicznej, wskazanej w planie mobilizacyjnym, jako bliską punktu koncentracyjnego. Od tej chwili poczęto poszukiwać zdrajcy w największej dyskrecji. Wydane przez Grimma dokumenty wielkiego znaczenia ostatecznie mieć nie mogły, ponieważ plan mobilizacyjny co trzy lata ulega przeróbkom, właśnie, aby zapobiedz zdradzie możliwej.

Aresztowanie zdrajcy odbyło się w następujący sposób: Grimm siedział w restauracji hotelu angielskiego, kiedy przybył doń oficer, oświadczając, że komendant cytadeli wzywa go pilnie. Wyszedłszy z restauracji, znalazł Grimma na ulicy czekającego nań powóz, a w nim dwóch

żandarmów. Wsiadł bez oporu, mówiąc: „Wszystko jedno — zginąłem.

Gen. Czertkow przed wyjazdem z Warszawy wyznaczył sąd na Grimma.

Słowo o sprawie Grimma otrzymało z Warszawy następujące informacje: Grimm potrafił utrzymać się w łaskach u generała Puzyrewskiego, tak dalece, że po zgonie pani Puzyrewskiej, Grimm dotrzymując towarzysztwa generałowi, przeniósł się na pewien czas do niego. Z tego powodu zrewidowano i lokal generalski w pałacu Saskim. Grimm mieszkał także w tym pałacu.

Zapowiedziany przyjazd ministra wojny, gen. Kuropatkina, dotąd nie nastąpił. Prawdopodobnie zmieniono rozporządzenie, gdyż Grimm ma być przewieziony do Petersburga. Wskutek wydania planów mobilizacji, przystąpiono niezwłocznie do opracowania ich na nowo w zmienionej postaci. Olbrzymia to i kosztowna praca. Szef sztabu generalnego Herszelmann, jak slychać, podał się do dymisji. Tak mówią, lecz wiesz to jeszcze nie sprawdzona.

Fama brukowa głosi także, jakoby Kuropatkin przyjechał do Warszawy incognito. Rzecz niewiarygodna.

Dziennik pomański pisze, iż w rosyjskich kołach wojskowych zrodziło się przypuszczenie, oparte na dotychczasowych wynikach śledztwa w sprawie pułkownika Grimma, że istnieje w rosyjskim sztabie generalnym, lub poza nim, zorganizowany tajny związek Niemców, mający na celu, prócz osobistych korzyści materialnych, informowanie sąsiadnego, a najbardziej w tym interesowanego państwa o wszystkim, co dotyczy planu mobilizacji rosyjskiej na wypadek przyszłej wojny z tem państwem. Prawdopodobnym jest również przypuszczenie, że nie idzie tu o odosobnione szczegóły rosyjskich planów koncentracyjnych i oddzielne plany forteczne, ale głównym celem zorganizowanego i scentralizowanego szpiegostwa było wydostanie ogólnego planu mobilizacji, na wypadek skombinowanego działania wojennego Rosji i Francji. Dotyczy to planu opracowanego w swoim czasie podczas bytności francuskiego szefa sztabu generalnego Boisdeffre'a w Petersburgu, po której, jak wiadomo, nastąpiła dłuższa wizyta ówczesnego szefa sztabu rosyjskiego Obruczewa w Paryżu.

Do N. fr. Presse donoszą z Warszawy, że onegdaj w nocy aresztowano tam znowu wielką liczbę wyższych oficerów pod zarzutem współudziału w szpiegostwie. Ogólna liczba aresztowanych wynosi przeszło 60, a między aresztowanymi znajdują się tacy oficerowie, którzy należą do osób wybitnych, odgrywających pewną rolę na dworze carskim.

DEPESZE

telegraficzne i telefoniczne.

Biskupstwa polskie w Królestwie.

Petersburg 17 marca. Kraj donosi, że następcą ks. biskupa Bereśniewicza na katedrze dycezyi kujawsko-kaliskiej ma być dotychczasowy administrator dycezyi sandomierskiej ks. Zdzitowiecki, następcą zaś śp. ks. biskupa Sotkiewicza na katedrze w Sandomierzu ma być ks. Wnukowski, rektor seminarjum w Żytomierzu. Zamianowanie nowych tych biskupów nastąpi w maju br. na konsystorzu papieskim. Ks. biskup Bereśniewicz otrzymał emeryturę w wysokości 5000 rubli.

Obrazy Stojałowskich.

Kraków 17 marca. Rada naczelna stronnictwa chrześcijańskiego ludowego obradowała tu w obecności ks. Stojałowskiego w hotelu Kleina od godz. 11 rano do 7 wieczorem. W obradach wzięło udział przeszło 30 osób. Wynik obrad postanowiono utrzymać w tajemnicy.

Ustawa językowa dla Śląska.

Wiedeń 17 marca. Komisja parlamentarna klubu młodoczeskiego przyjęła projekt ustawy językowej dla Śląska, wypracowany przez p. Waclawa Hrnby'ego i odesłała elaborat ten do komitetu wykonawczego młodoczesków w Pradze do ostatecznego uchwalenia.

Groźba Młodoczesków.

Praga 17 marca. Stronnictwo młodoczeskie rozesłało komunikat w sprawie ostatniego oświadczenia posła Pacaka w komisji budżeto-

wej przy obradach nad prowizorium budżetowym. W komunikacie tym grożą Czesi, że, jeżeli rząd pozostanie nadal bezczynnym na polu języka czeskiego, porzucą swoje wyczekujące stanowisko i znowu chwycą się ostatecznej broni, bez względu na to, że broń ta zdolna jest zadać cios śmiertelny parlamentowi i konstytucji.

Fejervary.

Budapeszt 17 marca. Rezultatem sobotniej audjencji ministra honwedów bar. Fejervary'ego u cesarza jest to, że bar. Fejervary pozostaje dalej na swem stanowisku.

Budapeszt 17 marca. Dziennik urzędowy ogłasza w części nieurzędowej pismo odręczne do bar. Fejervary'ego z d. 15 b. m., kończące się tem, iż cesarz pragnie — a liczy w tem także na patriotyzm bar. Fejervary'ego — ażeby on został nadal na swem stanowisku dla dobra kraju.

Odnowienie trójprzymierza.

Rzym 17 marca. Dzienniki donoszą, że między Włochami, Austrią a Niemcami nastąpiło porozumienie co do odnowienia trójprzymierza i traktatów handlowych. Rokowania w tej sprawie uważają dzienniki jako zupełnie ukończone.

Z obozu wszechniemieckiego.

Wiedeń 17 marca. W mieszkaniu wszechniemieckiego deputowanego dra Bareuthera odbyła się narada wszystkich wszechniemieckich posłów sejmu czeskiego, na której uchwalono założenie „wszechniemieckiego klubu sejmowego“. Posłowie Wolf i dr. Tschan będą należeli w sejmie do dzikich.

Aresztowania studentów Moskwy.

Moskwa 17 marca. Z powodu ostatnich rozruchów, zostało pięćset studentów aresztowanych. Gubernator Moskwy W. ks. Sergiusz i minister spraw wewnętrznych żądali wysłania studentów na Sybir. Piętnastu zostało też na Sybir zesłanych. Większa część została wydalona z Moskwy.

Stan zdrowia Rhodesa.

Londyn 17 marca. Wszystkie doniesienia telegraficzne z Kapstadt stwierdzają jednoznacznie, że stan Cecila Rhodesa jest bardzo krytyczny. Lekarz ordynujący dr. Stevenson porozumiewa się bez przerwy za pomocą telegrafu podmorskiego, z londyńskim lekarzem Fowlerem, który przed rokiem miał w swojej kuracji Rhodesa.

Wojna w Transwaalu.

Londyn 17 marca. Dzienniki donoszą, że lord Walseley udaje się do Afryki południowej celem zbadania położenia na terenie wojennym i złożenia następnie królowi poufnego sprawozdania.

Panama niemiecka.

Kassel 17 marca. Były dyrektor Schmidt złożył przed sędzią śledczym dalsze sensoryjne zeznania, że „Treber-Trocknungs-Gesellschaft“ otrzymało od banku lipskiego ogółem 120 milionów marek, z czego 40 milionów było tam pokryte fałszywym nazwiskiem. Oprócz banku lipskiego mają być jeszcze trzy inne banki niemieckie w tej sprawie zaangażowane.

Odwołanie wiecu katolickiego.

Wiedeń 17 marca Vaterland donosi, że zapowiedziany na koniec kwietnia rb trzeci dolnoaustriacki wiec katolicki, z powodu przeszkód, został odwołany.

Przesilenie w Hiszpanji

Madryt 17 marca. Królowa regentka poleciła Sagaście przeprowadzenie rekonstrukcji gabinetu.

Madryt 17 marca. Dzienniki omawiają szeroko poważne znaczenie obecnego przesilenia. Gabinet ma bardzo trudne zadanie do rozwiązania, a mianowicie kwestję kongregacji zakonnych.

Papież miał wystosować do królowej regentki list z prośbą, aby nie zezwoliła na wprowadzenie ustawy o kongregacjach.

Pożar.

Bukareszt 17 marca W fabryce cukru w Roman wybuchł pożar i wyrządził ogromne szkody w zabudowaniach fabrycznych, w materiałach i hali maszyn. Spaliło się 80.000 kilogramów cukru. Szkoda wynosi przeszło półtrzecia miliona franków. Fabryka była ubezpieczoną.

Katastrofa okrętowa.

Suez 17 marca. Okręt wiozący naftę, zapałił się na kanale Suezkim. Wskutek tego przejazd przez kanał będzie przez 3 dni wstrzymany.

Zaburzenia w Pesszie.

Budapeszt 17 marca. Z powodu rocznicy marcowej udało się we oraj około 300 robotników przed pomnik Petöfi'ego, a następnie przeciągali przez ulice; przyszło do starcia z policją, po 3 godzinnych usiłowaniach rozprószenia tłumu, wreszcie oddział policji konnej rozpędził go. Aresztowano przeszło 50 osób.

Wiedeń 17 marca. Doniesienie dzienników, jakoby ambasador austriacki w Londynie, hr. Franciszek Deym, miał ustąpić, pozbawione są wszelkiej podstawy.

Budapeszt 17 marca. Szell był wczoraj na posiedzeniu klubu liberalnego. Rana, po ongdajszej operacji, goi się szybko.

Budapeszt 17 marca. W sobotę popołudniu w pałacu ministerstwa skarbu, podpisano ugodę konwersyjną.

Poznań 17 marca. Odbyło się tu walne zebranie Spółki parcelacyjnej rolników. W ciągu 8 letniej działalności, Spółka rozparcelowała między właścicieli 29.845 morgów. Suma depozytów wynosi 999.972 marek. Uchwalono 8 procent dywidendy. Przewodniczył p. Józef Kościelski z Milosławia.

Madryt 17 marca. Austriacki kontradmirał, Juljus Ripper przybył tu w sobotę, a wieczorem był na posłuchaniu u królowej regentki.

Morderstwo na Wulce.

Sprawa morderstwa dokonsanego na Wulce, na Zygmuacie Ostrowskim, które swego czasu wywołało w mieście naszym wielką sensację dlatego, że przez kilka dni nikt nie mógł rozpoznać zwłok zamordowanego — wyjaśniła się już zupełnie, dzięki energicznemu śledztwu, prowadzonemu przez dra Wasunga i zeznaniom Marji Stadnickiej.

Stadnicka była przed kilku dniami u spowiedzi, poczem złożyła obszernie zeznania. Przyznała się przed sędzią śledczym, że myśl zamordowania Ostrowskiego powstała w jej głowie, gdyż chciała się uwolnić od niego. Umówiła się więc z Jakimowem, który był jej drugim kochankiem, aby sprzątnął Ostrowskiego. Upoiła tedy Ostrowskiego i prowadziła go na Wulkę, za nimi postępował Jakimów, przygotowany do zamordowania Ostrowskiego.

W więzieniu garnizonowem siedzi pod zarzutem morderstwa i rebanku kapral huzarów Franciszek Bohuss, w sobotę zaś aresztowano, jako współwinnego w tej zbrodni robotnika Jana Jakimowa.

Było to między godziną 6-tą a 8-mą wieczorem. Doszli do Wulki i minęli koszary. Spotkali trzech huzarów, między nimi Bohussa. Uwiadomiony o co idzie i o tem, że Ostrowski ma pieniądze, Bohuss ofiarował swą pomoc. Jakimów rzucił Ostrowskiego na ziemię i zatakal mu usta gliną, wyrwał mu pulars i podał Bohussowi, który leżącemu na ziemi Ostrowskiemu zadał trzy straszne cięcia w głowę.

Ostrowski nie dawał znaków życia. Nie wystarczyło to jednak Jakimowowi, lecz wziął palasz od Bohussa i jeszcze dwa razy uderzył Ostrowskiego. Zwłoki zaciągnięto pod szopę, poczem Bohuss dał Jakimowowi 8 koron, a resztę schował dla siebie. Tak zeznał Stadnicka.

Bohuss i Jakimów nie przynaję się do zbrodni. Gdy atoli przy konfrontacji Stadnicka powtórzyła obu do ócz swe zeznania, Bohuss nie stracił miny, Jakimów natomiast zbladł i nie wyrzekł ani słowa.

Obrenowiczowie i kobiety

Kobiety odgrywają bardzo ważną rolę w dziejach Serbji od czasu, jak ten kraj jest rządzony przez Obrenowiczów.

Założyciel dynastji, Miłosz, prosty parobek, przybrał nazwisko Obrenowicz od imienia swego przyrodniego brata Obrena i zawdzięczał po części wzniesienie się na tron książęcy swojej żonie Milicy, która miała wysoki zmysł polityczny i namówiła go do przyjęcia udziału w powstaniu przeciw Turkom. Książę był niepiśmienny; trzema krzyżakami podpisywał swoje dekrety; sprowadzał jednak dzieła ekonomiczne francuskie i niemieckie i kazał je sobie

KRONIKA.

Ejnarjusz lwowski.

Poniedziałek 17 marca.

Powszechnie wykłady uniwersyteckie. W zakładzie fizycznym (ul. Długosza 8) od godziny 7 — 8^{1/2} wieczorem, dr. E. Romer: „Stolica Europy (Warszawa, Kraków, Wilno, Poznań, Cdańsk)“.

Teatr miejski: „Latający Holender“, romanetyczna opera. Początek o godzinie 7 wieczorem.

Kalendarz. Poniedziałek (17): G-rtrudy p. — Zbigniewa. — (4): Harasyma. Wschód słońca o godzinie 6 minut 18, zachód o godzinie 6 minut —.

Stan powietrza; Godzina 6 rano: Ciepota — 0° R. Pogoda.

Wiadomości osobiste. Namiestnik hr. Piniński, wyjeżdża we wtorek. 18 bm. do Wiednia, a stamtąd do Włoch, gdzie spędzi święta Wielkanocne.

Z teatru. Zmiana repertoaru teatralnego nastąpiła w ten sposób, że we wtorek w miejsce zapowiedzianej opery „Mignon“, przedstawiony będzie „Bogaty wujaszek“ z p. Kamińskim, a „Migaon“ zaś dana będzie we środę. — Wcześniej zakupione bilety na operę „Mignon“ z datą 18 marca, ważne są na środowe przedstawienie tej opery dnia 19 b. m.

Przedstawienie znakomitej komedji „Pan Damazy“, ku uczczeniu 75 tej rocznicy urodzów Józefa Bliżńskiego, odbędzie się we czwartek dnia 20 b. m.

Koncert Towarzystwa muzycznego, zapowiedziany na wczoraj, został odwołany, z powodu niedyspozycji dyrektora Seltysa. Odbędzie się we wtorek, 8 bm.

„Gazetę świąteczną“ skonfiskowano wczoraj za artykuł o ankiecie podatkowej.

Wybór uspełniający posła do rady państwa m. Lwowa, w miejsce p. Romanowicza, który wybrany członkiem wydziału krajowego mandat swój złożył, zostanie rozpisany — jak donosi jedno z pism południowych — na dzień 15 kwietnia br. Dotychczas jako kandydatów wymieniają dra Głabińskiego, dra Rutowskiego i socjalistę, architekta Mokłowskiego.

Instalacja nowego proboszcza kościoła ewangelickiego ks. Pawła Pomykacza, odbyła się wczoraj rano w kościele ewangelickim. Nowy proboszcz odprawił nabożeństwo, poczem wygłosił do zebranych kazanie po polsku i po niemiecku. W instalacji brał udział namiestnik i generalizacja.

Kolej Lwów-Winniki. W piątek odbyło się posiedzenie komisji miejskiej dla sprawy budowy tej kolei. Prezydent miasta zawiadomił obecnych, że namiestnik wygotowało do ministerstwa kolei sprawozdanie o projekcie budowy kolei przychylne dla interesów gminy tj. wniosek o budowę linii kolejowej z Kozienik przez Łyczaków do Winnik z dworcem obok rogatki łyczakowskiej. W ten sposób los sprawy spoczywa obecnie w rękach ministerstwa. Ponieważ niewątpliwą jest rzeczą, że konsorcjum ze względu na większe koszta budowy obstawać będzie przy swoim pierwotnym projekcie budowy kolei z Podborzec do Winnik, przeto komisja postanowiła dolożyć w obecnym stadium sprawy ponownie usilnych starań i wpływów, aby rzecz ta zgodnie z interesami gminy została załatwiona.

Telefon Lwów-Wiedeń. *Przedświt* donosi, że budowa drugiej linii telefonicznej Wiedeń Lwów została już delfinitywnie postanowioną. Mianowicie celem wyłączenia olbrzymiej korespondencji Śląska przystępuje rząd natychmiast do budowy nowej linii Wiedeń Białaków, w którą będą włączone stacje Śląska, d. tymczasowa zaś linja będzie oddana wyłączenie do użytku korespondencji galicyjskiej. Oby dopiesienie powyższe było tylko prawdziwe!

Honor złodziejki. Mademoiselle Marja Houguet pochodzi z dobrej paryskiej rodziny, co jej jednak nie przeszkadzało wcale być złodziejką i to bardzo niebezpieczną. Przylapano ją na uczynku tymi dniami w strychowem mieszkaniu ubogiej pokojówki przy ulicy d'Hauteville. Kiedy pokojówka zaszła do izdebki, aby się udać na spoczynek, spostrzegła elegancko ubraną damę, plądrującą w jej szafie z sukniami. Złodziejka widząc się w matni, przyskoczyła szybko ku oknu, otworzyła je i nim dziewczyna zdołała wydać okrzyk przerażenia, wyskoczyła. Desperatka byłaby niewątpliwie pogruchoła sobie wszystkie kości, gdyby nie zaczepiła się o hak wystający ze ściany. Na krzyk zbiegli się domownicy i przy pomocy spuszczonej liny uratowano Houguetową. Sprowadzono niedoszłą samohójczyń na

policej, gdzie wydała się całą sprawą złodziejską. Przy rewizji znaleziono przy „pannie“ całą kolekcję portmonetek i klejnotów, wszystko pochodzące z kradzieży. Wymieniając nazwisko swe, zapewniła Houguetowa, że rodzice jej to bardzo porządni ludzie i że bardzo żałuje, że jej nie dano zmyć hańby przez samohójstwo, byłby przynajmniej jej honor uratowany.

Strejk. Od wczoraj rozpoczął się we Lwowie strejk żydowskich krawców i krawczyń konfekcji damskiej, pracujących u 54 majstrów krawieckich we Lwowie. Taki sam strejk odbył się przed pół rokiem i zakończył się zwycięstwem robotników, ponieważ wtedy przyszła do skutku ugoda, mocą której robotnicy uzyskali 11 godzinny czas pracy i podwyższenie płacy o 15%, a żadnemu robotnikowi w zwykłych warunkach nie wolno było wypowiedzieć do 15 marca b. r. Z ostatniego punktu ugody skorzystali teraz majstrowie, wypowiedzieli miejsca wszystkim robotnikom i oświadczyli im, iż ponownie mogą ich przyjąć tylko pod tym warunkiem, jeżeli zgodzą się, aby czas pracy trwał 12 godzin dziennie, t. j. wiecie od godziny 7 rano do 8 wieczorem, a w zimie od godziny 8 rano do 9 wieczorem, z jedno-godzinną przerwą na obiad. Majstrowie związali się między sobą pod grzywną od 20 do 300 koron, że robotników przyjmą tylko po zgodzeniu się ich na 12 godzinny czas pracy. Robotnicy na warunki te nie chcą się zgodzić i rozpoczęli strejk. Bierze w nim udział około 200 robotników i robotnic, którzy w odpowiedzi na żądanie majstrów żądają skrócenia czasu pracy na 10 godzin i podwyższenia płacy o 15%. Strejkujący zwołali na dziś po południu do sali teatru Rozmaitości, przy ulicy Jagiellońskiej, zgromadzenie, z porządkiem dziennym: Stosunki w żydowskich warsztatach krawieckich.

Walne zgromadzenie kupców i młodzieży handlowej, zwołane na sobotę, nie przyszło do skutku, z powodu braku kompletu.

Stowarzyszenie właścicieli realności. W sprawozdaniu z czynności zarządu lwowskiego Tow. właścicieli realności za czas od marca 1901 do końca lutego 1902, zaznacza ten zarząd, że działa ręka w rękę z innymi stowarzyszeniami austriackimi, że nad zmianą ustawy awizacyjnej przeszedł do porządku dziennego, dzisiejszy bowiem porządek w naszych stosunkach ekonomicznych jest dla właścicieli realności korzystniejszy. Zwraca przytem uwagę, że obowiązująca od r. 1898 ustawa sądowa w przepisach o postępowaniu w sprawach o wypowiedzenie najmu zawiera postanowienia, zdążające do szybkiego załatwiania tych spraw, jakoż w praktyce załatwiają sądy w istocie te sprawy z największą szybkością tak, że dawniejsze liczne skargi na długie trwanie postępowania sądowego ustąpiły w rzeczywistości. Zresztą nowa ta ustawa obowiązuje za ledwie od lat 4 dopiero i nie możnaby liczyć na ponowną zmianę dotyczących przepisów prawa, zwłaszcza wobec dzisiejszych, anormalnych stosunków ustawodawczych.

Najgorliwiej zajmował się zarząd Towarzystwa w ubiegłym okresie sprawą opłat za użycie wody, a w szczególności wniósł protest do rady miejskiej we Lwowie przeciw przeciwnej ustawie obowiązującej uchwalonej tejże rady o obowiązku właścicieli realności do opłat za wodę, jak długo lokatorzy dla braku wodociągu w kamienicy wody używać nie mogą.

Sprawa równomiernego zaopatrywania miasta w żywność i odpowiedniego rozmieszczenia targowic była przedmiotem badań i dyskusji w łonie zarządu. W najbliższym czasie ujrzą światło dzienne wyniki pracy w tym przedmiocie.

Członków liczy Stow. obecnie 414. Prezesem jest p. Tadeusz Nieczuja Dobrowolski, zastępca p. Józef Neumann, sekretarzem dr. Kazimierz Krygowski, skarbnikiem p. Roman Hubrich.

W sprawie wychodźstwa do Niemiec na robotę. W *Gazecie Lwowskiej* czytamy: Według oświadczenia zarządu policji niemieckiej w Mysłowicach, będą w b. r., wobec istniejącego braku pracy w Niemczech, jedynie ci galicyjscy robotnicy przez granicę niemiecką przepuszczeni, którzy wykazają się bądźto kontraktem zawartym przez jedną z niemieckich izb rolniczych, bądź osobym kontraktem prywatnych pracodawców, zapewniającym im stałe w Niemczech zajęcie.

Wszyscy robotnicy nie posiadający kontraktu, będą zaraz od granicy odstawiani napowrót.

Należy zwracać uwagę robotników, zamierzających udać się na robotę do Niemiec, na ten nowy przepis władz niemieckich, aby uchronić ich od niewodów i strat, któreby w razie wyjazdu do Niemiec bez zapewnionego zarobku, przez przymusowe zwrócenie z drogi, ponieść byli zmuszeni.

odeczytywać i tłumaczyć. W bibliotece tego nieokrzesanego włóściana znajdowały się pomiędzy innymi dzieła Woltera. Sprawy państwowe nie przeszkadzały mu w miłosnych. Księżna Milica wiedziała o przeniewierstwach męża, lecz patrzyła na nie przez palce; dopiero gdy zawiązał bliski stosunek w samym pałacu ze służącą, obrażoną w swej godności małżonką zastrzeliła dziewczynę i uciekła. Księżę biegł za nią i chciał ją życia pozbawić; wstrzymało go wyznanie, iż tym wystrzałem zabiłby i pożądanego następcę tronu. Milica intrygowała przeciwko mężowi z przeciwnikami, w nadzieji, że mu odbiora władzę a ją ustanowią regentką podczas małoletności syna. Jakoż istotnie 12-go czerwca 839 r. Milosz musiał abdykować na rzecz swego syna Milana, zmarłego w następstwie. Sejm zmusił go opuścić Serbję, ale intrygi Milicy nie pomogły; wygnano ją razem z małżonkiem. W piękny dzień letni opuszczali Belgrad. Po drodze do przystani na Sawie, gdzie stał przygotowany d'a nich okręt, załoga turecka musiała utrzymywać porządek wśród wzburzonej ludności.

— Widzisz — rzekł Milosz do żony — na nic ci się nie zdały konszachty z moimi wrogami.

Schronili się w Rumunji. Jak wiadomo, po upadku znieprawionego Karageorgiewicza, stary Milosz został powołany na tron serbski w grudniu 1858 roku. Miał wówczas lat 78 i cierpiał na nieuleczalną chorobę. Rządy sprawowała głównie Milica. Zmarł 26 września 1860 r. Jego drugi syn, Michał, który już po abdykacji ojca w roku 1839 i śmierci starszego brata Milana (zmarłego w tymże roku) jakiś czas pannał nad Serbją, teraz zasiadł znowu na tronie. Ożeniony był z hrabianką Hunyadi, lecz z nią nie żył. Byłby niewątpliwie wprowadził pożyteczne reformy, bo wiele skorzystał na wygoaniu i drbro narodu leżało mu na sercu, lecz nie dano mu czasu ku temu. Został zastrzelony w czerwcu 1868 r. w parku Topcziden, wraz ze swoją kuzynką. Kula dosięgła także damę, z którą podtrzymywał czule stosunki.

Wśród popłochu, jaki wynikł po tej zbrodni, Risticz wyruszył do Paryża i przywiózł stamtąd stryjecznego wnuka Milosza, Milana, 14-letniego podówczas ucznia. Został on mianowany księciem 2 lipca 1868 roku, chociaż złośliwi dowodzili, że Milan nie ma żadnych praw do Serbji, chyba... po kądzieli. Matka jego, z domu Obrenowicz, poślubiona kuzynowi, była osobą lekkich obyczajów i pozostawała w zazyłości z rumuńskim księciem Skuzą.

Milan od dzieciństwa zdradzał wielkie upodobanie do płci pięknej. Podczas jego małoletności regentem był Risticz. Patrzył on przez szpary na miłości, lecz gdy Milan zapragnął ożenić się z jedną z swoich ukochnych, regent zerwał ten stosunek i wziął młodzieńca w kuratele. Doszedłszy do pełnoletności, Milan ożenił się z panną Natalją Keszo, osobą młodziutką, cudownie piękną i wnoszącą mu fortunę milionową. Ślub odbył się 17-go października 1875 roku. Było to małżeństwo z miłości. Późniejsze rozterki znane są światu całemu. Natalja nie chciała znosić białactw męża i występowała energicznie w obronie praw swoich, tak dalece, że jedną z dam dworu, podejrzewaną o stosunek miłosny z Milanem, ściągnęła ze schodów za włosy. Idąc i w tem śladami księżny Milicy, intrygowała przeciw mężowi z opozycją. Po nieszczęśliwej wojnie bułgarskiej spodziewała się zostać regentką i rządzić do pełnoletności syna, ale Milan pozostał na tronie i wszczął z nią zatarg, zakończony rozwodem.

W maju 1891 r., po abdykacji Milana i jego wyjeździe za granicę, Natalja została powołana do Belgradu przez ministerstwo radykalne; lecz rządy jej nie trwały długo. Milan póty intrygował, aż pewnego poranku wyciągnięto królowę niemal z łóżka i nawpół ubraną wyprawiono pociągami pospiesznym, pomimo oporu i rozpacz syna, oraz sprzyjającej jej ludności. Odtąd Natalja nie postawiła już nogi na ziemi serbskiej, nawet po pozornym pojednaniu się z Milanem, z którym rozwód unieważniono. Do dzisiaj jest wspomniana z żalem; zwłaszcza damy belgradzkie nie mogą pogodzić się z myślą, że jej następczynią ma być Draga Maszin.

